

Što se tiče žalbenih navoda o pogrešnoj primjeni klauzule reversibiliteta, iz teorijskih postavki kojima se tužitelj služi proizlazi da je način koji je primijenio ovaj sud poznat jedan od načina primjene te klauzule. Koji će se način primijeniti ovisi svaki put o volji stranaka koje su zaključile ugovor, a u slučaju spora o pravoj volji stranaka, rješenje treba tražiti u povezanosti klauzule o reversibilitetu s ostalim odredbama ugovora. U ovom spornom slučaju stranke su ugovorile posebno vrijeme stojnica za iskrcaj i ukrcaj i predvidjele vrijeme predaha za obje operacije. Te ugovorne odredbe nisu izmijenjene klauzulom o reversibilnosti, pa se stoga ta klauzula u smislu ugovora može pravilno primijeniti samo tako da se dopušteno vrijeme obračuna prema odnosnim odredbama ugovora, a zatim da se ušteda postignuta kod jedne operacije obračuna s prekoračenjem vremena kod druge.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 17.XII 1968.

Vijeće: dr Dušan Arneri, Branko Grbić, dr Vigor Vrbanić

Prijevoz željeznicom - Ako u jednom prijevozu učestvuje više željezničko transportnih poduzeća imaocu prava, u smislu propisa Zakona o prijevozu na željeznicama, za naknadu štete odgovara željezničko transportno poduzeće koje je primilo robu na prijevoz, ili ono kojemu pripada uputna stanica, ako je ta stanica izdala primaocu tovarni list - Treće ŽTP koje je robu prevozilo odgovara onom ŽTP-u koje je nadoknadilo štetu, ako se šteta dogodila na njegovom dijelu puta

Pošiljalac je predao na prijevoz ŽTP-u Beograd dva paketa gumenih niti. Primalac je tvornica čarapa. Pošiljku je prevozilo i ŽTP koje nije robu ni primilo ni predalo. Budući da je roba bila osigurana od strane pošiljaoca, osiguratelj je nadoknadio štetu i tuži ŽTP koje robu nije preuzelo ni predalo. Tužitelj navodi da je tuženik na svojoj stanici utvrdio da jedan od paketa nedostaje o čemu je sastavio i pismeni zapisnik. Nestankom dijela pošiljke tužitelj osiguranik poduzeće "Niva" pretrpjelo je štetu u visini tužbenog zahtjeva. Pošiljka je bila osigurana kod tužitelja, a tužitelj je s naslova osiguranja ovu nastalu štetu nadoknadio svome osiguraniku. Isplatom štete na tužitelja su prešla sva prava njegovog osiguranika koja je isti imao iz ugovora o prijevozu sklopljenog sa ŽTP-om Beograd. Iz ugovora o prijevozu postoji i tuženikova obaveza, jer se radilo o direktnom prijevozu u kojemu je učestvovao i tuže-

nik, a jer kod ovakvog ugovora i prijevoza postoji odgovornost svih učesnika u prijevozu, tužitelj traži da mu nastalu štetu plati tuženik. Osiguranik tužitelj je robu predao na prijevoz bez primjedbe željeznici, a budući da prijevoz nije pravilno izvršen, jer je došlo do nestanka robe, dužan je prijevoznik na temelju ugovora o prijevozu naknaditi tužitelju nastalu štetu. Tužitelj je tužbu podnio u zakonskom roku od godinu dana od dana kad je štetu naknadio svome osiguraniku, pa je predložio da se tuženik presudi da mu plati iznos od din. 1.397.- s 8% kamata od 25.II 1968. do isplate i da mu naknadi parnični trošak.

Tuženik se usprotivio tužbenom tužiteljevu zahtjevu stavivši prigovor promašene pasivne procesne legitimacije, jer da je tužitelj trebao podnijeti tužbu protiv ŽTP-a kojemu je predao robu na prijevoz dok nije bio iskupljen tovarni list od primaoca robe, a nakon toga protiv ŽTP-a koje je robu trebalo predati primaocu. Tužitelj da je osim toga promašio i aktivnu legitimaciju, jer je u konkretnom slučaju primalac robe iskupio tovarni list, pa su sva prava iz tovarnog lista prešla na primaoca robe "Interplet" Brčko. "Interplet" Brčko nije svoje pravo iz tovarnog lista cedirao tužitelju, već je to učinio pošiljalac čija su prava iz tovarnog lista prestala. Tužitelj ne može tražiti naknadu štete od tuženika, već je mogao tražiti naknadu štete od ŽTP-a Beograd do iskupa tovarnog lista od primaoca robe, a po iskupu tovarnog lista od ŽTP-a Sarajevo. Tuženik priznaje da je i on sudjelovao u prijevozu ove robe. Osim toga da je tužitelj svoj zahtjev protiv tuženika stavio nakon proteka zakonskog roka. Osiguranik tužitelj postavio je zahtjev za naknadu štete tužitelju dana 16.II 1967, a zapisnički je utvrđen manjak robe dana 26.XI 1965, odnosno nakon proteka roka od godine dana. Zahtjev za naknadu štete prema željeznici može se postaviti u roku od godine dana nakon što je roba predata primaocu, a Osiguravajući zavod može svoja prava prema željeznici ostvarivati pod istim uvjetima pod kojima to može pošiljalac ili primalac robe. Prema tome tužitelj je platio štetu svome osiguraniku nakon proteka navedenog roka, pa i zahtjev tužitelj nije podnesen u zakonskom roku. Radi navedenog tuženik se u cijelosti protivi tužbenom zahtjevu tužiteljevu, pa je predložio da se ovaj odbije sa zahtjevom tužbe i presudi na naknadu parničnog troška.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu.

U obrazloženju presude navedeno je da je tužitelj kao osiguratelj podnio regresnu tužbu protiv tuženika. Pasivnu legitimaciju protiv tuženika sud smatra utvrđenom na temelju odredbe člana 79, tač.4 ZPŽ prema kojem svaka željeznica koja je primila prvobitni tovarni list i na tom

temelju izvršila daljnji prijevoz robe, preuzima sve obveze koje proizlaze iz odnosnog tovarnog lista odnosno iz ugovora o prijevozu. Aktivnu legitimaciju tužiteljevu sud smatra utvrđenom na temelju činjenice da je primalac predao tovarni list pošiljaocu, a ovaj ga je cedirao tužitelju. Prigovor zastare, koji je istakao tuženik, sud ne smatra osnovanim zbog toga što nije prošao rok od godine dana računajući od dana isplate štete.

Presudu pobija žalbom tuženik zbog svih žalbenih razloga navedenih u članu 342 Zpp. U obrazloženju žalbe navodi se da sud nije uvažio stavove 5 i 6 člana 79 ZPŽ, prema kojima ne postoji pasivna legitimacija na tužbu protiv željeznice, koja je samo sudjelovala u prijevozu, nego samo protiv željeznice na čijem se području nalaze stanice pošiljaoca odnosno primaoca. Treća željeznica, koja je sudjelovala u prijevozu, odgovara samo regresno onoj željeznici koja je naknadila štetu imaocu prava, ako je šteta nastala na njezinom području. Sud je pogrešno primijenio i odredbu o aktivnoj legitimaciji tužiteljevoj, jer nije uvažio da bi za to bila potrebna cesija primaoca, bez koje tužitelj nije ovlašten na podnošenje nazočne tužbe protiv tuženika. Konačno su pogrešno primijenjene i odredbe o zastari sporne tražbine, jer je tužbu trebalo podnijeti u roku od godine dana od dana izdavanja pošiljke, što nije učinjeno.

Predložio je da se pobijana presuda preinači, tužitelj^{sa} zahtijevom tužbe odbije i da se presudi da naknadi tuženiku parnični trošak u prvom i u drugom stepenu, podređeno da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu radi nastavnog raspravljanja i donošenja nove odluke.

U odgovoru na žalbu tužitelj pobija žalbene razloge tuženikove i njegov žalbeni prijedlog. Pridonio je cesiju pošiljaočevu, kojom se on (tužitelj) ovlašćuje na ostvarivanje utuženog zahtjeva.

Predložio je da se pobijana presuda potvrdi, a žalba tuženikova da se odbije.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio iz slijedećih razloga:

U smislu odredbe člana 79, stav 4,5 i 6 ZPŽ odgovara imaocu prava za potraživanja iz ugovora o prijevozu željeznica koja je primila robu na prijevoz, ili uputna željeznica, ako je primaocu izdala tovarni list, pa i bez obzira na to da li mu je izdala i robu. Treća željeznica, koja je učestvovala u prijevozu, prima obveze koje iz toga proizlaze, i ako se šteta dogodila na njezinom području, ima protiv nje pravo regresa ona željeznica koja je izvršila naknadu štete.

Tuženo ŽTP Zagreb je u smislu navedenih propisa željeznica na čijem se području šteta dogodila, ali ona nije niti željeznica koja je primila robu na prijevoz (jer je to ŽTP Beograd), a niti je ona željeznica koja je primaocu izdala tovarni list (jer je to ŽTP Sarajevo).

Iz navedenih je razloga osnovan navod žalbe da je protiv nazočnog tuženika pasivna legitimacija promašena i da eventualni zahtjev protiv tuženika može istaknuti samo ona željeznica koja je izvršila isplatu, a ne tužitelj.

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.IX 1968.

Vijeće: dr Ernest Vajić, dr Dušan Arneri, Branko Lovrečki

Smrt člana posade pomorskog broda - Nadležnost suda - Za rješenje spora između broдача kao tužitelja i korisnika prijevoza, u kojem sporu broдар u regresnom zahtjevu traži od tuženika svotu isplaćenu za smrt člana posade, nadležan je sud koji rješava pomorske sporove, ako rješenje spora ovisi o primjeni pomorskog prava

Pomorsko pravo se primjenjuje kad je za rješenje spora odlučno ustanoviti da li su tuženici kao korisnici prijevoza izvršili svoju obavezu iz ugovora o prijevozu.

Tužitelj je broдар koji je primio na prijevoz teret ferosilicija. Tuženici su proizvođač tereta, krcatelj i krcatelj špediter.

Tužitelj je u tužbi naveo da je mornar njegovog broda umro uslijed trovanja, koje je bilo uzrokovano plinovima koje ispušta teret, koji je bio ukrcan na taj brod i koji je sadržavao ferosilicij. Svi tuženici su stavili spornu robu u promet bez dovoljno uočljive oznake da se radi o opasnom i otrovnom teretu. Drugotuženik kao i prvotuženik kao njegov špediter predali su tužitelju na prijevoz spomenuti teret, a da nisu dali nikakve izjave o opasnosti toga tereta, koji su ukrcali rinfusa i k tome još na drveni brod, čime su htjeli postići prištedaju na vozarini.

Tužitelj je bio pravomoćno presudjen da naknadi štetu obitelji pokojnog mornara u iznosu od n.din.14.282,77, pa je taj iznos i isplatio.